

Toiminta- ja taloussuunnitelman hyväksyminen vuosille 2026-2028

153/02.02.00.00/2025 Toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2026-2028

Hallitus 28.10.2025

Esittelijä
Valmistelija

Vs. toimitusjohtaja Vesa Silfver
Johtaja Jussi Saarinen, jussi.m.saarinen@hsl.fi
yksikön päällikkö Maarit Hauskamaa, maarit.hauskamaa@hsl.fi

HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelma (TTS) on laadittu kolmeksi vuodeksi, joista ensimmäinen on talousarviovuosi.

Kuntayhtymän perussopimuksen mukaan talousarviosta ja -suunnitelmasta tulee päättää viimeistään marraskuun loppuun mennessä pidettävässä yhtymäkokouksessa (11 §). Yhtymäkokouksen kokouskutsu on lähetettävä, ellei erityisestä syystä ole tarpeen noudattaa lyhyempää kutsuaikaa, vähintään kuukautta ennen kokousta jäsenkunnille sekä tiedoksi kuntayhtymän hallituksen jäsenille (13 §). Lisäksi talousarvioehdotuksesta on pyydettävä jäsenkuntien lausunnot, jotka on liitettävä yhtymäkokoukselle annettavaan talousarvioehdotukseen (23 §).

Talousarvion ja -suunnitelman perusteena ovat:

- HSL:n strategiaesitys 2026-2029,
- voimassa oleva TTS 2025-2027,
- vuoden 2024 tilinpäätöstiedot ja saatavissa olevat toteutuma- ja ennustetiedot vuodelta 2025 sekä
- hyväksytty liikennöintisuunnitelma 2025-2026 ja pidemmän aikavälin suunnitelmat.

HSL:n strategia 2022–2025 – Asiakkuuksista kestävään kasvuun - päättyy vuoteen 2025. HSL:n uusi strategia vuosille 2026-2029 on hyväksytty HSL:n hallituksessa 23.10.2025. Uusi strategia ja toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2026-2028 ovat päätöksenteossa yhtymäkokouksessa samaan aikaan. Uutta strategiaa ja TTS-suunnitelman tavoitteita on valmisteltu rinnakkain vuoden 2025 aikana.

TTS:n tavoitekokonaisuudet on asetettu uuden strategian päämäärien mukaisesti. Päämäärät ovat: **helppoa liikkumista ihmisille, tulevaisuuden kestäviä matkaketjuja, tuottavuudella tilaa uudistumiselle ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta.**

Taloussuunnitelma

a) Toimintatulot

Toimintatulot vuonna 2026 ovat yhteensä 990,1 milj. euroa. Kasvua vuoden 2025 ennusteeseen verrattuna on 65,2 milj. euroa (7,0 %). Toimintatuloista vuonna 2026 41,4 % on lipputuloja ja 56,0 % kuntaosuuksia. Toimintatulojen arvioidaan olevat 1065,1 milj. euroa vuonna 2027 ja 1059,7 milj. euroa vuonna 2028.

Lipputulot

Toiminta- ja taloussuunnitelma perustuu tavoitteeseen, jossa matkustajamäärät kasvavat 390 milj. nousuun vuonna 2026. Kokonaisuudessaan vuodelle 2026 tavoitellaan lipputuloja yhteensä 409,6 milj. euron edestä. Lipputulotavoite vuonna 2026 on 20,3 milj. euroa (5,2 %) kuluvan vuoden 2025 ennustetta suurempi. Vuonna 2027 lipputulot on arvioitu 413,8 milj. euron mukaisiksi ja vuonna 2028 447,2 milj.

euron mukaan. Lipputulotavoitteet on laskettu keskimääräisellä 4,0 prosentin hintojen korotuksella vuonna 2026 ja 2,7 prosentin korotuksella vuosittain 2027 ja 2028.

Kuntaosuudet

Ne menot, joita ei voida kattaa lipputuloilla tai muilla tuloilla, jäsenkunnat maksavat HSL:lle kuntaosuuksina. Kuntaosuudet jaetaan jäsenkunnille perussopimuksessa sovittujen periaatteiden mukaisesti.

Laskutettavat kuntaosuudet ovat talousarviossa 2026 yhteensä 554,2 milj. euroa ja ne kasvavat kuluvesta vuodesta 2025 47,8 milj. euroa. Kuntien keskimääräinen subventiotaso on 57,9 %. Kuntaosuudet vuosina 2027 ja 2028 ovat 624,2 milj. euroa ja 584,4 milj. euroa.

Muut tulot

Muita kuin lippu- ja kuntaosuustuloja arvioidaan kertyvän yhteensä 26,2 milj. euroa vuonna 2026.

Valtion suurten kaupunkien joukkoliikennetuen vuosittaiseksi määräksi on arvioitu 4,8 milj. euroa vuosina 2026-2028.

Tarkastusmaksutuloja arvioidaan vuonna 2026 kertyvän 8,5 milj. euroa, joista kirjataan luottotappiota ja luottotappiovarauksia yhteensä noin 3,1 milj. euroa.

Muita tuottoja arvioidaan saatavan 12,9 milj. euroa vuonna 2026, 13,7 milj. euroa vuonna 2027 ja 14,8 milj. euroa vuonna 2028. Mainostuottojen osuus muista tuloista on 4,9 milj. euroa vuonna 2026, 5,5 milj. euroa vuonna 2027 ja 6,5 milj. euroa vuonna 2028. Vuokratuloja saadaan ajoneuvojärjestelmän laitteista, kuljettajien taukotiloista ja toimitilojen ulosvuokrauksesta yhteensä 3,1 milj. euroa vuonna 2026. Vuonna 2027 vuokratuloja arvioidaan saatavan 3,2 milj. euroa ja vuonna 2028 3,3 milj. euroa. Muut tulot koostuvat matka- ja kankorttien myynnistä, erilaisista palvelumaksuista ja edelleen veloitettavista korvauksista.

b) Toimintamenot

Toimintamenot vuonna 2026 ovat yhteensä 989,9 milj. euroa. Toimintamenot kasvavat vuoden 2025 ennusteesta 27,2 milj. euroa (2,8 %). Vuonna 2027 toimintamenojen arvioidaan olevan 1047,6 milj. euroa ja 1041,1 milj. euroa vuonna 2028.

Palveluiden ostomenot ovat yhteensä 944,4 milj. euroa vuonna 2026, 95,4 % HSL:n kaikista toimintamenoista. Palveluiden ostoon käytetään vuonna 2027 yhteensä 1000,8 milj. euroa ja 993,4 milj. euroa vuonna 2028.

Joukkoliikenteen operointikustannukset

Liikennöitsijöille maksetaan joukkoliikenteen operoinnista vuonna 2026 yhteensä 642,9 milj. euroa, joka on 64,9 % toimintamenoista. Liikenteen operoinnin kustannukset ovat vuonna 2027 yhteensä 685,2 milj. euroa ja 672,7 milj. euroa vuonna 2028.

Operointikustannusten kustannustehokkuutta tavoitellaan harventamalla ja mahdollisesti lakkauttamalla heikolla kustannustehokkuudella suorittavaa liikennettä. Tämä tarkoittaa mahdollisesti yksittäisten linjojen kokonaisia lakkautuksia ja hiljaisempien ajankohtien liikenteen karsimista eri puolilla seutua. Bussiliikenteessä riskitasoa on nostettu erityisesti korvaavan liikenteen järjestelyiden budjetoinnin osalta. Tämän lisäksi useita suunniteltuja pienempiä linjakohtaisia kehittämistoimenpiteitä on päätetty jättää tekemättä tai lykätä myöhemmille vuosille,

mikä voi aiheuttaa tarvetta vuorovälien harventamiselle. Varaudumme riskitason noston myötä heikentämään joukkoliikennetarjontaa isojen työmaiden aiheuttaessa joukkoliikenteelle hidastuksia. Tehtävät leikkaukset ja bussiliikenteen kehittämis-toimenpiteiden lykkääminen aiheuttavat negatiivisia vaikutuksia asiakaskokemukseen täsmällisyyden heikentyessä, kapasiteetin epäoptimaalisen mitoituksen tai yksinkertaisesti poistuvan palvelun myötä. Korvaavan liikenteen riskitason nostamisella voi olla pienimuotoisia vaikutuksia asiakaskokemuksen lisäksi myös vuoden 2026 lipputulokertymään ja pidemmän ajan kehitykseen joukkoliikenteen koetussa kilpailukyvyssä ja kulkutapaosuudessa, jos riskit realisoituisivat. Kaikki tehtävät toimenpiteet tullaan kohdentamaan siten, että vaikutus HSL:n strategiassa määriteltyihin tavoitteisiin olisi mahdollisimman pieni.

Bussiliikenteen kustannusten arvioidaan olevan 364,0 milj. euroa vuonna 2026. Vuonna 2027 kustannuksiksi arvioidaan 390,9 milj. euroa ja 374,4 milj. euroa vuonna 2028. Vuoteen 2025 nähden kustannusten kasvun taustalla on aikataulunmukaisen liikenteen ja kustannustason muutos (+2 milj. euroa) sekä muiden erien, sisältäen liikenteen varaumat, (yhteensä + 6 milj. euroa) kasvu. Toisaalta bussiliikenteen aikataulunmukaisesta liikenteestä sekä liikenteen varaumista tullaan karsimaan yhteensä -6,4 milj. euron verran. Bussiliikenteen kustannukset sisältävät 2,2 milj. euron varauksen ympäristöbonukseen vuonna 2026.

Metrolilikenteen kustannusten arvioidaan olevan 62,3 milj. euroa vuonna 2026. Kustannustason arvioidaan nousevan linjatuntien ja junapäivien yksikköhintojen osalta vuonna 2026 verrattuna nykytasoon. Toisaalta linjakilometrien yksikköhintojen arvioidaan jatkavan laskua vuonna 2026. Vuonna 2027 kustannuksiksi arvioidaan 61,6 milj. euroa ja vuonna 2028 61,7 milj. euroa.

Raitioliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2026 olevan 85,1 milj. euroa. Vuonna 2026 kustannuksia nostavat Kruunusiltojen kuljettajakoulutukset sekä tähän liittyvä muu varauma. Kustannuksiksi arvioidaan 90,9 milj. euroa vuonna 2027 ja 89,1 milj. euroa vuonna 2028.

Pikaraitiotien kustannuksiin varataan vuonna 2026 23,9 milj. euroa. Kustannusten nousua selittävät pikaraitioiden huoltosopimus sekä lisäksi varikkojen ja vaunujen kustannusten nousu. Kustannusten nousua kompensoi vaunujen laskevat kunnossapitokorvaukset. Vuonna 2027 kustannusten arvioidaan olevan 27,4 milj. euroa ja vuonna 2028 29,1 milj. euroa.

Lauttaliikenteen kustannusten arvioidaan vuonna 2026 olevan 5,6 milj. euroa, vuonna 2027 5,7 milj. euroa ja vuonna 2028 5,7 milj. euroa.

Junaliikenteen kustannusten arvioidaan olevan vuonna 2026 yhteensä 102,0 milj. euroa. Summa sisältää Junakalustoyhtiön vuokrat Sm5-kalustosta ja korvaukset lippuyhteistyöstä. Vuonna 2027 junaliikenteen kustannuksiksi arvioidaan yhteensä 108,7 milj. euroa sekä 112,7 milj. euroa vuonna 2028.

Joukkoliikenteen infrakorvaukset

HSL:n ja jäsenkuntien välisissä infrasopimuksissa on sovittu joukkoliikenteen infrakorvauksen laskutusperiaatteista. Sopimuksen mukaan kullekin kaupungille maksettavan joukkoliikenteen infrakorvauksen määrä vahvistetaan HSL:n talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Vuonna 2026 joukkoliikenneinfran käyttökorvauksia maksetaan yhteensä 249,0 milj. euroa. Kuntien HSL:ltä laskuttamat infrakustannukset ovat seuraavat: Helsinki 132,6 milj. euroa, Espoo 101,3 milj. euroa, Vantaa 12,5 milj. euroa ja Kirkkonummi 0,3 milj. euroa. Lisäksi HSL hankkii ostopalveluna Espoossa ja Helsingissä sijaitsevien sähköbussien latausinfran kokonaiskustannuksiltaan 2,3 milj. euroa vuonna 2026.

Infrakustannukset ovat vuoden 2027 suunnitelmassa 263,2 milj. euroa ja vuonna 2028 268,6 milj. euroa.

Muut palvelujen ostomenot

Muuhun kuin liikennöitsijöille maksettaviin liikennöintikorvauksiin ja infrapalvelujen ostoihin käytetään 52,6 milj. euroa vuonna 2026. Muihin palvelujen ostoon käytetään 52,4 milj. euroa vuonna 2027 ja 52,1 milj. euroa vuonna 2028.

ICT-käyttöpalveluiden kustannukset (31,0 milj. euroa vuonna 2026) sisältävät lippu- ja informaatiojärjestelmien ohjelmistojen ja laitteiden käyttöpalveluiden sopimusmaksut, kapasiteettipalvelut ja muut vuosittaiset käyttökustannukset. Laitehuoltopalveluihin käytetään 2,3 milj. euroa vuonna 2026. ICT-käyttöpalveluiden kustannusten ennakoidaan hieman laskevan TTS-kaudella kun vanhan lippujärjestelmän ylläpito päättyy. ICT-käyttöpalveluihin on budjetoitu 30,2 milj. euroa vuodelle 2027 ja 30,7 milj. euroa vuodelle 2028. Laitehuoltopalveluihin on varattu 2,0 milj. euroa vuonna 2027 ja 1,9 milj. euroa vuonna 2028.

Ulkopuolelta ostettavia asiantuntijapalveluita käytetään omaa osaamista täydentämään silloin, kun se on strategisesti ja taloudellisesti järkevää. Vuonna 2026 ulkopuolisiin asiantuntijapalveluihin arvioidaan käytettävän 6,4 milj. euroa.

Markkinointi- ja ilmoituspalveluihin sekä erilaisiin painatuksiin käytetään 4,6 milj. euroa. Varaus sisältää asiakasviestinnän ja uusien palveluiden markkinoinnin suunnittelupalvelut.

Muihin palveluostoihin käytetään yhteensä 8,4 milj. euroa vuonna 2026. Tämä ryhmä sisältää mm. vartiointipalvelut, maksutapojen provisiot ja myyntipalkkiot, staattisen informaation hoitopalvelut, toimitiloihin sekä henkilöstöön liittyvät palvelut, kuten puhtaanapito, työterveyshuollon palvelut sekä koulutus- ja matkustuspalvelut.

Muut kulut

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin on varattu 0,8-0,9 milj. euroa vuosittain. Tämä menoerä sisältää toimisto- ja ICT-tarvikkeet, matka- ja kertakorttipohjien hankinnat, kuittirullat, kalusto- ym. tarvikehankinnat.

Vuokramenot vuonna 2026 ovat 6,0 milj. euroa. Vuokramenot sisältävät HSL:n toimitilojen vuokra- ja vastikekustannusten lisäksi kuljettajien sosiaali-tiloista maksettavia vuokria 1,5 milj. euroa, Ojangan varikon vuokraa 1,8 milj. euroa ja Pasilan asemasta maksettavaa vuokraa 0,9 milj. euroa.

Muut menot vuonna 2026 ovat 3,7 milj. euroa. Muihin menoihin sisältyvät tarkastusmaksujen luottotappiot ja luottotappiovaraukset, joita arvioidaan kirjattavan noin 3,1-3,8 milj. euroa vuosina 2026-2028. Muihin menoihin sisältyvät myös HSL:n myyntikanavista aiheutuvat maksamisen kulut kuten luottokortti- ym. provisiot, joiden arvioidaan olevan TTS-kaudella 1,5 milj. euron luokkaa vuosittain.

Henkilöstömenot ovat 34,9 milj. euroa vuonna 2026, joka on 3,5 % toimintamenoista. Palkkojen ja palkkioiden osuus henkilöstömenoista on yhteensä 28,6 milj. euroa. Eläkemenoihin ja muihin sivukuluihin on varattu yhteensä 6,3 milj. euroa.

Toimintakatteen vuonna 2026 arvioidaan olevan 0,1 milj. euroa ylijäämäinen.

c) Rahoitustuotot ja -kulut

HSL rahoittaa investointinsa tarvittaessa lainanotolla rahoituslaitoksilta. Toiminta- ja taloussuunnitelma 2026-2028 sisältää vuonna 2020 nostetun 50,0 milj. euron talousarviolainan kustannukset takaisinmaksuerinä rahoituslaskelmassa ja korkoina

tuloslaskelmassa. Tätä lainaa on jäljellä vuoden 2025 lopussa 23,7 milj. euroa, jota lyhennetään 5,3 milj. eurolla vuosittain.

TTS-suunnitelma ei sisällä varausta uuden talousarviolainan nostoon. TTS-suunnitelma on laadittu tasapainoisen talouden periaatteella, jotta kassan riittävyys pysyy tyydyttävällä tasolla TTS-kauden loppuun. Lainarahoituksen tai muun lisärahoituksen tarve arvioidaan vuosittain.

Ylimääräisten kassavarojen sijoituksissa noudatetaan HSL:n hallituksen hyväksymää sijoituspolitiikkaa. Sijoituksia tehdään vain kassavarojen tuoton turvaamiseksi, mikäli ylimääräisiä kassavaroja TTS-kaudella on jäljellä.

Rahoituksen nettotuottojen arvioidaan olevan 3,9 milj. euroa vuonna 2026, kun varaudutaan jäljellä olevien talletusten purkuun. Rahoitustuottojen arvioidaan olevan 2,0 milj. euroa vuonna 2027 ja 1,5 milj. euroa vuonna 2028.

HSL:n yhtymäkokous päättää vuosittain jäsenkunnille maksettavan peruspääoman koron määrästä ja maksamisesta. TTS-esitys sisältää varauksen PKS-omistajaohjauksen määrittelemälle 1,5 prosentin peruspääoman korolle. Yli-/alijäämäkertymille ei esitetä maksettavaksi tai perittäväksi korkoa talousarviovuonna.

Vuosikate rahoituserien jälkeen on 4,0 milj. euroa ylijäämäinen, ja se ei riitä kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja.

d) Poistot ja investoinnit

Suunnitelmapoistot ovat taloussuunnitelmassa yhteensä 18,6 milj. euroa vuonna 2026, 19,0 milj. euroa vuonna 2027 ja 19,7 milj. euroa vuonna 2028.

HSL:n investointimenot ovat 25,4 milj. euroa vuonna 2026, 24,0 milj. euroa vuonna 2027 ja 22,0 milj. euroa vuonna 2028. Investoinnit painottuvat erityisesti neljään kokonaisuuteen: lipunmyynti- ja hinnoittelujärjestelmän jatkokehitykseen (asiakasrajapinnat ja taustajärjestelmät), matkustajainformaatiojärjestelmän kokonaisuudistamiseen ja asiakkuuksienhallinnan kyvykkyyksien kasvattamiseen ja tiedolla johtamiseen.

e) Tilikauden tulos

Tilikauden 2026 alijäämäksi on budjetoitu -14,6 milj. euroa, ja se katetaan edellisinä vuosina kertyneistä ylijäämistä.

Ehdotus

Hallitus päättää esittää yhtymäkokoukselle, että yhtymäkokous päättää:

a) hyväksyä talousarvion vuodelle 2026 sekä toiminta- ja taloussuunnitelman vuosille 2026-2028 liitteen mukaisena;

b) hyväksyä sitovat määrärahat ja tuloarviot vuodelle 2026 seuraavasti: toimintamenot 989 925 000 euroa, investointimenot 25 400 000 euroa ja kuntaosuudet 554 203 000 euroa; sekä

c) että HSL maksaa jäsenkunnille 1,5 % korkoa peruspääomasta PKS-omistajaohjauksen linjauksen mukaisesti talousarviovuonna.

Päätös

Liitteet

Toiminta- ja taloussuunnitelma 2026-2028